

ผลการสื่อสารหลักการศาสนาอิสลามผ่านสื่อออนไลน์ต่อความรู้ด้านสุขภาพเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร

Influence of Islamic Principles Communication via Social Media towards Health Literacy on Adolescent Pregnancy Prevention

ประภาภรณ์ หลังปุเต๊ะ¹, นัจญ์มะฮ์ เลิศอริยะพงษ์กุล², ฮาซานะห์ ไพเราะ³, ตักวา จินารง⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการสื่อสารหลักการศาสนาอิสลามผ่านสื่อออนไลน์ต่อความรู้ด้านสุขภาพเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรในสตรีวัยรุ่นที่เป็นแฟนเพจ “วัยใส ห่างไกลซินา” โดยใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและแบบสอบถามความรู้ด้านสุขภาพเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรที่ถูกโพสต์ภายหลังเปิดเพจได้ 3 เดือน จากแฟนเพจทั้งหมด 1,748 คน มีผู้อาสาตอบแบบสอบถามออนไลน์จำนวน 333 คน

ผลการศึกษาพบว่ารูปแบบการสื่อสารผ่านสื่อออนไลน์เฟซบุ๊ก ได้แก่ หัวข้อ การใช้ภาษา การเข้าถึง การแสดงความรู้สึก ความคิดเห็น และการแชร์ มีความสัมพันธ์กับความรู้และความเข้าใจในการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรของแฟนเพจ งานวิจัยนี้เสนอให้ผู้ที่เกี่ยวข้องตระหนักถึงการเลือกรูปแบบการสื่อสารผ่านสื่อออนไลน์ที่เหมาะสมกับวัยรุ่นเพื่อส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรต่อไป

คำสำคัญ

การตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร ความรู้ด้านสุขภาพ รูปแบบการสื่อสาร หลักการอิสลาม

Abstract

This research was aimed to study the communication of Islamic principles via social media towards health literacy on adolescent pregnancy prevention among female adolescents who were the members of ‘Waisai Hangklai Zina’ Fanpage. The data collection was conducted by participating observation and the questionnaire on health literacy on adolescent pregnancy prevention posted for three months on the Facebook Fanpage. 333 out of 1,748 members were the samples who completed the online questionnaire.

The findings showed that communication patterns via the channel including topics, language use, access, emotional expression, comments, and sharing were related to knowledge and understanding of adolescent pregnancy prevention of the members. This

¹มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

²วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนีจังหวัดยะลา

³มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

⁴โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชยะหา

study suggested that stakeholders should be aware of the use of proper communication patterns for adolescents in promoting health literacy on adolescent pregnancy prevention.

Keywords: Adolescent pregnancy, Communication pattern, Health literacy, Islamic principles

บทนำ

บริบทพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม ซึ่งมีอิทธิพลในการกำหนดรูปแบบและวิถีชีวิตของคนในพื้นที่เป็นอย่างมาก รวมไปถึงพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นด้วย (โชคชัย วงษ์ธานี, 2555) ทั้งนี้การตั้งครรภ์ในวัยรุ่น หากเกิดขึ้นโดยปราศจากการแต่งงานอย่างถูกต้องตามหลักการศาสนา จะถือว่าเป็นบาปและไม่ได้รับการยอมรับจากสังคม ทั้งนี้เนื่องจากอิสลามห้ามการมีสัมพันธ์ทางเพศก่อนแต่งงาน (มุฮัมมัด ซากี เจ๊ะหะ, 2554) มีกฎหมายห้ามเรื่องเพศและการปะปนชายหญิงอย่างชัดเจนเพื่อหลีกเลี่ยงการผิดประเวณีหรือชู้สาวทุกวิถีทาง (อนันตชัย ไทยประทาน, 2552) ด้วยเหตุนี้อาจส่งผลให้อัตราการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้คือปัตตานี ยะลา และนราธิวาส มีประมาณร้อยละ 10.07-12.06 ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศคือร้อยละ 14.32 ที่สูงสุดเป็นอันดับหนึ่งของเอเชีย และเป็นอันดับสามของโลก อีกทั้งยังมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นในอนาคต (UNFPA, 2556)

การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นเป็นประเด็นสำคัญที่ทั่วโลกให้ความสนใจมาหลายทศวรรษ ทั้งนี้เนื่องจากส่งผลกระทบต่อสุขภาพร่างกายและจิตใจของวัยรุ่น ครอบครัว ชุมชน และสังคมอย่างต่อเนื่อง (ประภาภรณ์ หลังปุเต๊ะ, 2560) ผลกระทบทางกาย เช่น ภาวะโลหิตจาง ความดันโลหิตสูงจากการตั้งครรภ์ เบาหวาน (ศรีเพ็ญ ตันติเวสส และคณะ, 2556) โดยภาวะแทรกซ้อนจากการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นยังเป็นสาเหตุการตายอันดับสองของการตายจากการตั้งครรภ์และการคลอด (WHO, 2014) นอกจากนี้การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นยังส่งผลกระทบต่อด้านจิตใจสังคมของวัยรุ่นอีกด้วย ดังเช่น การยุติศึกษา หมุดอนาคตการทำงาน รวมถึงการทอดทิ้งทารกในรายที่ตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร (ศรีเพ็ญ ตันติเวสส และคณะ, 2556) นอกจากนี้ยังส่งผลกระทบต่อสุขภาพของทารกที่พบได้บ่อยคือ ทารกคลอดก่อนกำหนด และทารกมีน้ำหนักตัวน้อย (Thaithae & Thato, R., 2011) ดังนั้นหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องจึงรณรงค์ให้มีการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร เพื่อช่วยลดภาวะแทรกซ้อนจากการตั้งครรภ์และผลกระทบต่อสุขภาพของมารดาวัยรุ่นและทารก

กองทุนประชากรแห่งสหประชาชาติ (United Nations Population Fund: UNFPA) ได้ให้คำแนะนำแก่รัฐบาลและผู้กำหนดนโยบาย เกี่ยวกับการป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นว่า ควรส่งเสริมให้มีการเข้าถึงความรู้เรื่องเพศศึกษาอย่างรอบด้าน (comprehensive sexuality education) กับเยาวชน ผู้ปกครอง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และสื่อ เพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น โดยการสื่อสารเนื้อหาที่ชัดเจน กระชับ รัดกุม (ศรีเพ็ญ ตันติเวสส และคณะ, 2556) เพื่อส่งเสริมให้สตรีวัยรุ่นมีความรอบรู้ด้านสุขภาพเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร มีความสามารถและทักษะในการเข้าถึงข้อมูล ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันและลดความเสี่ยงต่อการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร อันจะนำไปสู่การวิเคราะห์ประเมินการปฏิบัติและจัดการตนเองรวมทั้งสามารถชี้แนะเรื่องสุขภาพส่วนบุคคลและสังคมเพื่อป้องกันและควบคุมความเสี่ยงต่อการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร (กองสุขศึกษา กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข, 2557)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกสื่อออนไลน์เฟซบุ๊ก (Facebook) เป็นช่องทางในการสื่อสารข้อมูลเกี่ยวกับหลักการศาสนาอิสลาม เพื่อการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรในกลุ่มวัยรุ่น เนื่องจากประเทศไทยมีผู้ใช้บริการเฟซบุ๊กเป็นอันดับหนึ่งของโลกคือประมาณ 8 ล้านคน เพราะไม่มีข้อจำกัดเรื่องเวลาและพื้นที่ ทำให้มีความสะดวก รวดเร็ว และง่ายในการเข้าถึง (กุลนารี เสือโรจน์, 2556) เนื่องจากสื่อออนไลน์มีอิทธิพลต่อการ

รับรู้เกี่ยวกับเพศศึกษา รวมทั้งศาสนายังเป็นเครื่องมือหนึ่งในการป้องกันปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน (อัดนัน มาแต และคณะ, 2557)

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาผลการสื่อสารผ่านสื่อออนไลน์โดยใช้หลักการศาสนาอิสลามต่อความรอบรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรของสตรีวัยรุ่นที่เป็นแฟนเพจวัยใส ห่างไกลชิชา

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร คือ แฟนเพจของเพจ “วัยใส ห่างไกลชิชา” จำนวน 1,748 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ แฟนเพจ วัยใส ห่างไกลชิชา ที่อาสาตอบแบบสอบถามจำนวน 333 คน จากกรคำนวณกลุ่มตัวอย่างเพื่อตอบแบบสอบถาม โดยวิธีของ Krejcie และ Morgan (อ้างในวันทนีย์ แสนภักดี, 2552) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 317 คน

เครื่องมือการวิจัย

1) เพจบุ๊ก เพจ “วัยใส ห่างไกลชิชา” ได้ถูกสร้างขึ้นเพื่อเป็นช่องทางสื่อสารแนวทางการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรโดยใช้หลักการศาสนาอิสลามผ่านสื่อออนไลน์เพจบุ๊ก โดยใช้ชื่อแฮชแท็ก (Hashtag) #วัยใสห่างไกลชิชา และใช้สโลแกน “ชอบ-กตโลคค์ ไซ้-กตแซร์ ใครแน้-แสดงความคิดเห็น ใครจะเป็น-อินบ็อกซ์”

2) แบบสอบถามความรอบรู้ด้านสุขภาพเพื่อการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร ได้ดัดแปลงจากแบบประเมินความรอบรู้ในการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร สำหรับสตรีไทยวัยรุ่นอายุ 15-21 ปี ที่พัฒนาขึ้นโดยกองสุขศึกษา กระทรวงสาธารณสุขร่วมกับมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (2557) โดยแบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ส่วนได้แก่ ส่วนที่ 1 คือแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และส่วนที่ 2. แบบสอบถามความรู้และความเข้าใจในการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร แบ่งเป็น 5 หมวดได้แก่ 1) ความรู้และความเข้าใจทางสุขภาพในการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร 2) การเข้าถึงข้อมูลและบริการสุขภาพเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร 3) การสื่อสารเพื่อเพิ่มความเชี่ยวชาญในการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร 4) การจัดการเงื่อนไขทางสุขภาพของตนเองเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร 5) การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร และมีค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือเฉลี่ยอยู่ที่ 0.86 โดยข้อคำถามมีจำนวนทั้งสิ้น 25 ข้อ แต่ละข้อจะมีคะแนนเต็ม 5 คะแนน คะแนนรวมเท่ากับ 125 คะแนน เกณฑ์การให้คะแนนและแปลผลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 เกณฑ์การให้คะแนนและการแปลผลค่าคะแนนความรู้ด้านการป้องกันการตั้งครรรค์ก่อนวัยอันควรในวัยรุ่น

ช่วงคะแนน	การแปลผล
ตอบถูกต้อง < 75 คะแนน หรือ < 60 %	มีความรู้และความเข้าใจไม่ถูกต้องในการป้องกันการตั้งครรรค์ก่อนวัยอันควร
ตอบถูกต้อง $\geq 75 - < 100$ คะแนน หรือ 60-79%	มีความรู้และความเข้าใจเพียงพอในการป้องกันการตั้งครรรค์ก่อนวัยอันควร
ตอบถูกต้อง ≥ 100 คะแนน หรือ ≥ 80 %	มีความรู้และความเข้าใจมากเพียงพอในการป้องกันการตั้งครรรค์ก่อนวัยอันควรและสามารถให้คำแนะนำกับผู้อื่นได้

วิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถามออนไลน์ และการสังเกตแบบมีส่วนร่วมของแอดมินเพจ (ทีมนักวิจัย) และแฟนเพจ เกี่ยวกับรูปแบบการสื่อสารผ่านสื่อออนไลน์เฟซบุ๊กได้แก่ หัวข้อ การใช้ภาษา การเข้าถึง การแสดงความรู้สึก ความคิดเห็น การแชร์ และสอบถามข้อมูลทางกล่องข้อความ โดยใช้สถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ จำนวน และร้อยละ

ผลและอภิปรายผล (Results and Discussion)

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป

จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามความรู้เรื่องการป้องกันการตั้งครรรค์ก่อนวัยอันควร มีจำนวนทั้งสิ้น 333 คน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 64.8 (n = 215) มีอายุอยู่ในช่วงประมาณ 15-17 ปี ร้อยละ 96.48 (n = 321) ศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 98.5 (n = 328) นับถือศาสนาอิสลาม ร้อยละ 37.8 (n = 126) มีภูมิลำเนาอยู่ที่จังหวัดยะลา ร้อยละ 32.1 (n = 107) จังหวัดปัตตานี และร้อยละ 25.2 (n = 85) จังหวัดนราธิวาส ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูล (N=333)	จำนวน (n)	ร้อยละ (%)
อายุ		
10-14 ปี	4	1.2
15-17 ปี	215	64.8
18-20 ปี	113	34
ระดับการศึกษา		
มัธยมศึกษา	321	96.4
อุดมศึกษา	11	3.3
ปวช/ปวส	1	0.3
ข้อมูล (N=333)	จำนวน (n)	ร้อยละ (%)
การนับถือศาสนา		
อิสลาม	328	98.5
พุทธ	5	1.5
ภูมิลำเนา		

ปัตตานี	107	32.1
ยะลา	126	37.8
นราธิวาส	85	25.2
อื่น ๆ	15	4.5

2. ผลการวิเคราะห์การมีปฏิสัมพันธ์ของแฟนเพจวัยใสห่างไกลจีน

เพจวัยใส ห่างไกลจีน เริ่มเปิดเพจ เมื่อวันที่ 14 ก.พ. 2560 ถึง 30 กันยายน 2560 มีจำนวนแฟนเพจทั้งสิ้น 1,784 คน จำนวนหัวข้อทั้งหมดที่โพสต์ 12 หัวข้อ สัปดาห์ละ 1 หัวข้อเป็นเวลา 3 เดือน โดยเฉลี่ยแล้วโพสต์เข้าถึงแฟนเพจเฉลี่ยร้อยละ 49.29 คลิกเข้าอ่านเนื้อหา ร้อยละ 11.41 และมีส่วนร่วมในการแสดงความรู้สึก แสดงความคิดเห็น และแชร์โพสต์ ร้อยละ 8.96 โดยโพสต์ที่เข้าถึงแฟนเพจมากที่สุดคือเรื่องความรักที่แท้จริง ซึ่งเป็นโพสต์ที่มีเนื้อหาและมีภาพประกอบ คิดเป็นร้อยละ 95.06 ส่วนโพสต์ที่เข้าถึงแฟนเพจน้อยที่สุดคือโพสต์กระจกสะท้อนคิด ซึ่งมีลักษณะเป็นเนื้อหา คิดเป็นร้อยละ 23.71 นอกจากนี้แฟนเพจมีการแสดงความรู้สึก แสดงความคิดเห็น หรือ แชร์มากที่สุดคือ เมื่อไหร่ถึงจะเรียกว่ารัก ร้อยละ 22.24 ส่วนโพสต์ที่มีแฟนเพจแสดงความรู้สึก แสดงความคิดเห็น หรือ แชร์น้อยที่สุดคือ ชินาคืออะไร ร้อยละ 2.98 ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการสื่อสารของแฟนเพจวัยใสห่างไกลจีน

หัวข้อโพสต์	การใช้ภาษา	การเข้าถึง		การคลิกโพสต์		การแสดงความรู้สึก ความคิดเห็น และการแชร์	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ความรู้และความเข้าใจในการป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์							
1. เมื่อไหร่ถึงจะเรียกว่าวัยรุ่น	เนื้อหา	796	44.62	38	4.77	177	22.24
2. เอารัดของชายหญิง	เนื้อหา+ภาพ	579	32.46	35	6.04	90	15.54
การเข้าถึงข้อมูลและบริการ							
3. วัยรุ่นยุคใหม่ ใส่ใจสุขภาพ	เนื้อหา+ภาพ	1,095	61.38	123	11.23	118	10.78
การสื่อสารเพื่อเพิ่มความเชี่ยวชาญ							
4. เมื่อวัยรุ่นมีปัญหาควรปรึกษาใครดี	เนื้อหา+ภาพ	493	27.63	69	13.99	53	10.75
การจัดการเงื่อนไขทางสุขภาพ							
5. กระจกสะท้อนคิด	เนื้อหา	423	23.71	14	3.30	14	3.31
6. ถ้าเราชอบใครจะอย่างไรดี	เนื้อหา+ภาพ	984	55.16	38	3.86	50	5.08
การตัดสินใจเลือกปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้อง							
7. วัยรุ่นกับความรัก ตอนรัก ออกแบบได้	เนื้อหา+ภาพ	1,500	84.08	50	3.33	74	4.93
8. ความรักที่แท้จริง (รักหลังแต่งงาน)	เนื้อหา+ภาพ	1,696	95.06	296	17.45	86	5.07
การรู้เท่าทันสื่อสารสนเทศ							
9. อินเทอร์เน็ตภัยเงียบของวัยรุ่น	เนื้อหา+ภาพ	800	44.84	180	22.5	42	5.25
10. การป้องกันตัวเองจากสื่อ ล่อแหลม	เนื้อหา+ภาพ	699	39.18	76	10.87	22	3.15

หัวข้อโพสต์	การใช้ภาษา	การเข้าถึง		การคลิกโพสต์		การแสดงความรู้สึก ความคิดคิดเห็น และการแชร์	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
พฤติกรรมป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร							
11. ชีนา คืออะไร	เนื้อหา+ภาพ	1,138	63.78	109	9.57	34	2.98
12. ทำอย่างไรให้ห่างไกลชีนา	เนื้อหา+ภาพ	831	46.58	113	13.60	87	10.47
ภาพรวมโดยเฉลี่ย		927.54	49.29	85.57	11.41	69.09	8.96

สำหรับรูปแบบการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างแฟนเพจและผู้ดูแลเพจ มีจำนวนทั้งสิ้น 29 ครั้ง โดยส่วนใหญ่เนื้อหาคูดยจะเป็นเรื่องทักทายทีมงานเกี่ยวกับเรื่องทั่วไป มี 9 รายที่ปรึกษาเรื่องเกี่ยวกับความรัก และ 1 รายที่ปรึกษาเรื่องเพื่อน ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การสื่อสารทางกล่องข้อความ (Inbox)

หัวข้อเรื่อง (N = 29)	จำนวน (n)	ร้อยละ (%)
การทักทายทีมงานเพจ และเรื่องทั่วไป	19	65.5
การปรึกษาเรื่องความรัก	9	31.0
การปรึกษาเรื่องเพื่อน	1	3.5

3. ผลการวัดความรู้ด้านสุขภาพเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 333 คน ส่วนใหญ่ร้อยละ 49.80 (n=166) ตอบถูกต้อง $\geq 75 - < 100$ คะแนน หรือ 60-79% แปลความว่ามีความรู้และความเข้าใจเพียงพอในการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร มีเพียงร้อยละ 2.10 (n = 7 คน) ที่มีความรู้และความเข้าใจเพียงพอในการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรและสามารถให้คำแนะนำกับผู้อื่นได้ ในขณะที่ร้อยละ 48.10 (n = 160 คน) มีความรู้และความเข้าใจไม่ถูกต้องในการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร ดังแสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ความรอบรู้ด้านสุขภาพเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร

จำนวน (N = 333)	ตอบถูกต้อง	ตอบถูกต้อง	ตอบถูกต้อง
	< 75 คะแนน (< 60%)	$\geq 75 - < 100$ คะแนน (60 - 79%)	≥ 100 คะแนน ($\geq 80\%$)
คน (n)	160	166	7
ร้อยละ	48.1	49.8	2.1

การอภิปรายผล

วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

ปีที่ 14 ฉบับที่ 2 มกราคม-มิถุนายน 2562 ISSN: 1513-4563

ข้อค้นพบจากการวิจัยนำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังต่อไปนี้

ผลการสื่อสารผ่านสื่อออนไลน์

เพจวัยใส ห่างไกลซินา จัดเป็นเพจที่มีแฟนเพจขนาดเล็ก เนื่องจากมีจำนวนแฟนเพจทั้งสิ้น 1,748 คน โดยภาษาที่สื่อสารผ่านเพจวัยใสห่างไกลซินาส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นรูปภาพ และมีคำบรรยายใต้ภาพ ซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบในงานวิจัยของกนกวรรณ ดุษฎีพานิชย์ (2555) ที่พบว่าเป็นลักษณะของข้อมูลข่าวสารในรูปแบบภาพมากที่สุด รองลงมาคือข้อความ ลิงค์ และวิดีโอ ส่วนงานวิจัยของฤดีพร ผ่องสุภาพ (2551) พบว่ารูปแบบภาษาที่ใช้ในสังคมออนไลน์ วิชาภาษาส่วนใหญ่เป็นรูปแบบของข้อความ และอวัจนภาษาส่วนใหญ่เป็นรูปภาพ โดยมีวัตถุประสงค์ในการบอกเล่ามากที่สุดและส่วนใหญ่มีประเภทการเขียนแบบจูงใจ ทั้งนี้ก็มีเนื้อหาสาระ (content) ที่เป็นทั้งข้อความและรูปภาพรวมอยู่ในเนื้อหาเดียวกัน ทั้งนี้ผู้เข้าร่วมวิจัยได้เสนอให้โพสต์ข้อความที่มีเนื้อหาสั้นลง ได้ใจความ รวมถึงมีความหลากหลายในรูปแบบของการนำเสนอ เช่น ละครการ์ตูน จะทำให้รูปแบบของเพจน่าสนใจยิ่งขึ้น

แม้ว่าการใช้เฟซบุ๊กจะได้รับความนิยมมากในหมู่วัยรุ่น เนื่องจากมีการใช้งานที่ง่าย หลากหลาย เป็นที่ถูกใจและทำให้เกิดความเพลิดเพลิน สร้างความบันเทิงกับวัยรุ่น อีกทั้งยังใช้เพื่อการเรียนรู้และการหาข้อมูลต่าง ๆ ที่ทันสมัยและรวดเร็ว (พิศมัย หาญมงคลพิพัฒน์, 2558) แต่อย่างไรก็ตามงานวิจัยนี้พบว่า การใช้สื่อออนไลน์เฟซบุ๊ก อาจไม่สอดคล้องกับคุณลักษณะของแฟนเพจวัยใส ห่างไกลซินา ซึ่งส่วนใหญ่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ ซึ่งส่วนใหญ่ไม่ได้รับอนุญาตให้ใช้โทรศัพท์ในขณะที่เรียน จึงใช้เฟซบุ๊กผ่านคอมพิวเตอร์ในร้านอินเทอร์เน็ตคาเฟ่หลังเลิกเรียนหรือวันหยุด และบางส่วนไม่มีสมาร์ตโฟน ทำให้การมีปฏิสัมพันธ์ในเพจวัยใส ห่างไกลซินาหรือการใช้เฟซบุ๊กมีไม่มากเท่าที่ควร ซึ่งตรงข้ามกับผลการศึกษากมลรัฐ โตจินดา (2556) ก็พบว่าแฟนเพจเฟซบุ๊กส่วนใหญ่เข้าใช้บริการทุกวัน วันละมากกว่า 4 ชั่วโมง และเข้าใช้บริการก่อนเข้านอน เพื่อสนทนา ติดต่อสื่อสาร และเชื่อมความสัมพันธ์ ในขณะที่งานวิจัยของเอมิกา เหมมินทร์ (2556) พบว่าช่องทางที่ประชาชนใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์บ่อยที่สุดคือสมาร์ตโฟน (Smartphone)

ความรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร

การวิจัยครั้งนี้พบว่าแฟนเพจที่เป็นสตรีวัยรุ่นอายุต่ำกว่า 20 ปีเกือบครึ่งมีความรู้และมีความเข้าใจไม่ถูกต้องในการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร สะท้อนให้เห็นว่าสตรีวัยรุ่นที่เป็นแฟนเพจเกือบครึ่งยังขาดความรู้เข้าใจที่เพียงพอในการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร ซึ่งตรงข้ามกับงานวิจัยเชิงสำรวจเรื่องการรับรู้เกี่ยวกับเพศศึกษาและอนามัยเจริญพันธุ์ของนักศึกษา muslim ปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา (อัคนัน มาแต และคณะ, 2557) ในนักศึกษาจำนวน 400 คน พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่าศาสนาเป็นเครื่องมือหนึ่งในการป้องกันปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน และสื่ออินเทอร์เน็ตมีอิทธิพลต่อการรับรู้เกี่ยวกับเพศศึกษาของนักศึกษา

ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากแฟนเพจ มีอิสระในการเข้าร่วมหรือออกจากความเป็นแฟนเพจได้ตลอดเวลา ซึ่งอาจทำให้การรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากเพจขาดความต่อเนื่อง อีกทั้งโพสต์ที่สื่อสารโดยเพจเพียงสัปดาห์ละ 1 ครั้ง อาจไม่ตรงกับช่วงเวลาที่ใช้แฟนเพจใช้เฟซบุ๊ก ทำให้ไม่สามารถเข้าถึงแฟนเพจอย่างทั่วถึง และอาจส่งผลกระทบต่อความรู้ด้านสุขภาพเพื่อการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรของแฟนเพจเช่นกัน นอกจากนี้ความรู้ด้านสุขภาพทางเพศและอนามัยเจริญพันธุ์อาจจะประเด็นที่ไม่ได้อยู่ในความสนใจและไม่ได้อยู่ในชีวิตประจำวันของคนในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ เนื่องด้วยความเคร่งครัดทางศาสนา และการเป็นพื้นที่ที่มีเหตุการณ์ความไม่สงบ (อัลญานี สมุห์เสนีโต, 2555)

ข้อเสนอแนะ

การทำวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษา รูปแบบการสื่อสารผ่านสื่อออนไลน์ที่สามารถเข้าถึงกลุ่มวัยรุ่นได้ง่าย และปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าถึงของมูลของแพนเพจ นอกจากนี้ควรมีการจัดกิจกรรมหรือโครงการเพื่อส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาพเรื่องการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร และ/หรือการป้องกันการตั้งครรภ์ในกลุ่มวัยรุ่นอย่างเร่งด่วน เพื่อป้องกันและลดปัญหาการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรจากการขาดความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องในการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรของวัยรุ่น

จริยธรรมในการทำวิจัย (Ethical Consideration)

การวิจัยนี้ใช้แนวทางจริยธรรมการทำวิจัยในคนของสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (2554) ประกอบด้วย หลัก 3 ประการ ได้แก่ 1. หลักความเคารพในบุคคล (Respect for person) 2. หลักคุณประโยชน์ ไม่ก่ออันตราย (Beneficence) 3. หลักความยุติธรรม (Justice) โดยทีมผู้วิจัยแจ้งที่มา วัตถุประสงค์ และขั้นตอนของการทำวิจัยแก่ผู้เข้าร่วมวิจัยได้รับทราบอย่างละเอียดก่อนเข้าร่วมวิจัย โดยในระหว่างเข้าร่วมวิจัยผู้ร่วมวิจัยมีสิทธิ์ที่จะตอบรับและปฏิเสธการเข้าร่วมการวิจัยหรือไม่ก็ได้โดยอิสระและเป็นไปด้วยความสมัครใจ และในระหว่างการทำวิจัยผู้เข้าร่วมวิจัยสามารถติดต่อขอคำอธิบายจากทีมผู้วิจัย และสามารถยุติหรือถอนตัวการเข้าร่วมการวิจัยได้ตลอดระยะเวลาที่เข้าร่วมการวิจัยโดยไม่ต้องแจ้งเหตุผลให้ผู้วิจัยทราบ โดยไม่เกิดความเสียหายและผลกระทบใด ๆ จากการเข้าร่วมหรือไม่เข้าร่วมในการวิจัยนี้ ข้อมูลที่ได้จากการวิจัย ผู้วิจัยจะเก็บรักษาความลับและไม่สามารถระบุตัวตนของผู้เข้าร่วมวิจัยได้ ทั้งนี้ข้อมูลที่ได้จะนำเสนอเป็นภาพรวม

กิตติกรรมประกาศ (Acknowledgements)

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนส่วนหนึ่งจากมูลนิธิสร้างสุขมุสลิมไทย (สสม.) ขอขอบคุณผู้บริหารโรงเรียนในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ทั้ง 6 โรงเรียน ที่อนุญาตให้ทีมผู้วิจัยเข้าประชาสัมพันธ์โครงการ รวมถึงขอบคุณแพนเพจ ที่เป็นสมาชิกเพจ วยัส ไส่ ห่างไกลชิชา ที่เข้าร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเพจและให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ขอขอบคุณที่ปรึกษาโครงการ อาจารย์สรินดา ปุติ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกรี หลังปุเต๊ะ ที่ให้ความช่วยเหลือในการติดต่อประสานงานกับผู้บริหารโรงเรียน ให้ข้อเสนอแนะตลอดช่วงระยะเวลาการทำวิจัย

รายการอ้างอิง

- กนกวรรณ ดุษฎีพานิชย์. 2555. การนำเสนอเนื้อหาทางเฟซบุ๊กแฟนเพจในประเทศไทย. สารนิพนธ์บริหารธุรกิจดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาธุรกิจการกีฬาและการบันเทิง, มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- กมลณัฐ โตจินดา. 2556. การศึกษาพฤติกรรมการใช้บริการ Social Network ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- กองทุนประชากรแห่งสหประชาชาติ: UNFPA. 2556. แม่วัยใส ความท้าทายการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น. (ออนไลน์). http://thailand.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/State%20of%20Thailand%20Population%20report%202013-MotherhoodinChildhood_th.pdf, 1 พฤศจิกายน 2560.
- กองสุขศึกษา กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข. 2557. ประเมินความรอบรู้ด้านสุขภาพเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร สำหรับสตรีไทยอายุ 15-21 ปี. นนทบุรี: กระทรวงสาธารณสุข.
- กุลนารี เสือโรจน์. 2556. พฤติกรรมการสื่อสารของวัยรุ่นในพื้นที่สาธารณะบนเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์เฟซบุ๊ก. รายงานวิจัยภายใต้งบประมาณสนับสนุน คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- โชคชัย วงษ์ธานี. 2555. “วัฒนธรรมมลายูมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนใต้.” ใน เขมชาติ เทพไชย. (บรรณาธิการ). มิติวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์และสภาพอนาคต คีนุสสันติจังหวัดชายแดนภาคใต้. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, หน้า 27-34.
- ประกาศนียบัตร หลังปริญญาตรี. 2560. การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นในพื้นที่พหุวัฒนธรรม. ปัตตานี: สมาคมจันทร์เสี้ยวการแพทย์และสาธารณสุข วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี. (การประชุมวิชาการสมาคมจันทร์เสี้ยวการแพทย์และสาธารณสุขครั้งที่ 11 20-21 พฤษภาคม 2560).
- พิศมัย หาญมงคลพิพัฒน์. 2558. ความพึงพอใจของนิสิตต่อการจัดการเรียนการสอนด้วยเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์. (การประชุมมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 6 26 มิถุนายน 2558 มหาวิทยาลัยมหาดใหญ่).
- มุฮัมหมัด ซากี เจ๊ะหะ. 2554. บทบัญญัติเกี่ยวกับสตรีในอิสลาม (ออนไลน์). <https://islamhouse.com/th/books/384421/>, (สืบค้นเมื่อ 15 กันยายน 2560).
- ฤดีพร ผ่องสุภาพ. 2551. การแสวงหาข่าวสารการประชาสัมพันธ์และความพึงพอใจในการสื่อสารผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ของนิสิตนักศึกษา. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- วันทีเย่ แสนักคีดี. 2552. **การวิจัยตลาด** (ออนไลน์). <http://management.aru.ac.th/mnge/images/pdf/e-book/wanthanee/marketing/chapter7.pdf>, 15 กันยายน 2560.
- ศรีเพ็ญ ตันติเวสส และคณะ. 2556. **สถานการณ์การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นในประเทศไทย 2556**. นนทบุรี: โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ.
- สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ. 2554. **จริยธรรมการวิจัยในคน** (ออนไลน์). <https://www.nrms.go.th/FileUpload/AttatchFile/News/256010121923328671661.pdf>, 15 กันยายน 2560.
- อนันตชัย ไทยประทาน. 2552. “เยาวชนมุสลิมจุดเหมือนและจุดต่างของวิถีชีวิตและการให้บริการ.” ใน พงศ์เทพ สุธีรัฐ และยูซูฟ นิมาะ. (บรรณาธิการ). **การจัดบริการสุขภาพตามวิถีชีวิตมุสลิม 4 ช่วงวัย: วัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่ และการดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้าย**. สงขลา: สถาบันวิจัยระบบสุขภาพภาคใต้ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และสมาคมจันทร์เสี้ยวการแพทย์และสาธารณสุข, หน้า 11-19.
- อีดันัน มาแต, รอกีเยาะ แวเด็ง, และอัฟริซา อุมาร์. 2557. **การรับรู้เกี่ยวกับเพศศึกษาและอนามัยเจริญพันธุ์ของนักศึกษามุสลิมปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา**. รายงานวิจัยโครงการทุนวิจัยสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ (SOUTH PUS) ของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- อัลญาน์ สมุห์เสนีโต. 2555. **การเข้าถึงบริการอนามัยเจริญพันธุ์ของประชากรในจังหวัดชายแดนใต้** (ออนไลน์). <https://drive.google.com/file/d/0B66dt6A1owNAMU9TT0ZrTi1KS2M/edit>, 19 ตุลาคม 2560.
- เอมิกา เหมมินทร์. 2556. **พฤติกรรมการใช้ และความคิดเห็นเกี่ยวกับผลที่ได้จากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Media) ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสถิติประยุกต์, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- Thaithae, S., Thato, R. 2011. “Obstetric and Perinatal Outcomes of Teenage Pregnancies in Thailand.” *J Pediatr Adolesc Gynecol*. 24: 342-346.
- World Health Organization: WHO. 2014. **Adolescent pregnancy** (Online). <http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs364/en/#>, Jan 15, 2017.